Hadik évfolyam. 124-dik szám. Kolozsvártt, 1876 csütörtök, junius 1.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.

Vidére postán vagy helyben házhoz norva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételéve.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekné külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hassenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau **Budapesten:** Hassenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitatér 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, Józsefter 10. sz. 1 emelet

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
a
„KELET"

politikai és közgazdasági napilap

hatodik évfolyama második évnegyedére.

A „Kelet" előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy hóra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerűbben postai utalványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés utá tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet" kiadója.

Kolozsvár, 1876 május 30.

△ Sajátságos jelenség, hogy az osztrá delegatió rendesen takarékosabb szokot lenni első fogalmazásu határozat-hozatlakor, mint a magyar s csak nehány üzenet váltás után lehet az egységes tételet mindkét delegatiókban elérni, de épp ly rendszerességgel következik aztán be — nem az, hogy a magyar bizottság az osztrák takarékos álláspontját fogadja el, hanem az, hogy az osztrákok, a legszédebb, kapaczitáltabb ember modjára, mehajlanak a magyar delegatió határozati előtt.

Az eddigi gyakorlat példái majdnem szóály erejére emelték a jelenséget, s mi aliha csalódunk, a midőn azt hisszük, hoy a mi eddig majd mindig megtörtént, azidén is el fog következni — az első koczepczio legalább arra mutat. De ha a véeredmény is az eddigi eljárás módjára fo történni, aligha le nem vonhatjuk azt a óvetkeztetést, hogy az osztrák delegatiokat nem annyira az erős meggyőződés, a akarékosság érvényesítésének vágya, hane a látszat hajhászása vezérli, hogy ug tünhessenek föl a két s legkivált a Ujthán tuli rész előtt, mint a kik minde lehetőt elkövették a törlések érdekébe, de a végén mégis kénytelenek voltak a nagyarok pazarló hajlamai előtt meghajolni s igy ők nem okai a deficitek sulyos terheinek.

Ezt a látszatot talán nincs miért irigyelnünk a hohe Delegation-tól, — de viszont talán nem épen szükségképi, hogy épen mindig kiszolgáltassuk az elégtételt az osztrák uraknak s egyszer mégis meglehetne kisérteni, hogy a magyar delegatio engedjen az osztráknak s kapaczitáltatni hagyva magát: ő térjen annak álláspontjára. Majd akkor meglátnók azt a furcsa tréfát, hogy megijednének saját nézeteik győzelmétől s még ők vitatnák, hogy nem nekik, hanem nekünk volt először is igazunk.

E próba megejtésére soha alkalmasabb időt nem remélhetünk, mint épen a mostani s a magyar delegatio tagjai meg lehetnek győződve, hogy a viztől, tűztől, fagytól sujtott Magyarország minden völgyén hegyén hangos üdvözlet viszhangoznék ez *engedékenységök* nyomán, melylyel az osztrák delegatio által hagyták magukat — megveretni.

Nem tagadjuk ugyan, hogy a sulyos külügyi körülmények nem igen mutatkoznak alkalmasoknak arra, hogy experimentáciokat tegyünk s a két állam haderejét kellő kifejlésre jutni nem engedve, épen most hagyjuk fön lehetőségét annak, hogy a bekövetkezhető veszély esetén készületlen találtassunk. De bármennyire szaporodjanak is a politikai láthatár „fekete pontjai" a diplomácziai actiok természetével járó bizonytalanság mellett is ugy látszik, hogy a keleti kérdés lebonyolodása által első sorban immár nem Ausztria-Magyarország, hanem Oroszország van, a berlini találkozás óta, érdekelve s monarchiánk az erélyes és erélyesen megtartandó semlegesség nyomán távol maradhat a közvetetlen háboru esélyeitől s akármilyen nagy vokácziot érezzen is magában a bécsi katonai párt egy kis kardcsörgetésre: abban már teljes egyetértést várhatunk a két delegaczio részéről, hogy igazán őszintén kívánja mindkét fél a hadi actioba lépés mellőzését.

És, ha diplomacziánk ügyessége nem csak hir, hanem valóság is: méltán megváthatjuk tőle, hogy a monarchia semlegességét csakugyan minden lehető és megengedhető áron fontartani igyekezzék, a mi annál inkább van épen ma indikálva, minél bizonyosabbá válik napról-napra Szerbia eszeveszett fészkelődése, melylyel csakugyan bele engedte magát a nyilt ellenségeskedésbe sodortatni. A hadviselő felek közvetetlen közelünkben való szereplése saját hataráink biztonságának éber őrizetét parancsolja s miután, ha igazat akarunk szólani, be kell vallanunk, hogy egy kis mozgolódási kedv a mi szerbjeinkre is könynyen elragadhat: elég nekünk, ha hadseregünk egy részének mozgósitása szükségképen áll előttünk s igy nincs semmi szükségünk arra, hogy magunkat még határainkon tul is érdekeltetni engedjük, a keleti kérdésben való tettleges beleártódás által.

Egy nagy hadügyi budget megszavazása legalább is hajlandóságot kelthetne a katonai pártnál a szigoru semlegességgel való szakitás iránt. A lehető legnagyobb takarékossággal megállapitott költségvetés e tekintetben is lehütőleg fogna hatni s igy, mig egyfelől a zavart pénzügyi helyzet parancsszavának tennénk, a takarékosság által, eleget, addig, másfelől, a hadviselés esélyeinek veszélyeit előznök meg a monarchia teljes semlegességének keresztülvitele útján.

Delegáczionk kezeibe tehát közvetve és közvetlenül ugyszólván a monarchia jövője van, legkivált ezuttal, letéve s ha valaha: most igazán helyzetük magaslatán kell magukat, működésük által, tartani.

És ezt meg is várjuk delegátusainktól!

— **A képviselőház** május 29-iki ülésében a kérvényi bizottság szokásos jelentésének benyujtása után — Perczel minister az uzsora tárgyában nyujtott be egy törvényjavaslatot, mely az igazságügyi bizottságnak oly utasitással adatott ki, hogy jelentését mielőbb terjessze be, s a javaslat még a nyári szünet előtt tárgyalás alá legyen vehető. Ezután a Phyillozera kiirtásáról szóló tvjavaslat vétetett föl. Hegedüs előadó felszólalására a ház ugy általánosságban, mint részleteiben, minden vita nélkül elfogadta a tvjavaslatot. A nemzetközi métermérték hivatal felállításáról szóló tvjavaslat szintén minden vita nélkül elfogadtatván, tárgyalás alá vétetett a némely törvényhatóságok területének szabályozásáról szóló tvjavaslat.

Gullner előadó kiemelvén, hogy a területi szabályozást régóta sürgeti a közvélemény, s hogy a közigazgatási reformok is szükségessé teszik azt, ajánlja a javaslatnak tárgyalási alapul elfogadását. — Földvary J. a közigazgatási rendszer helyes reformjában látja a jó területi rendezés előfeltételét. A jelen tvjavaslatban a kormány nem reflectált azon jogos igényekre, melyeket a Királyföld irányában méltán formálhatott, s csak a rosz közigazgatást terjeszti ki a szászokra is. Erdély mindig meghozta a magyar államszemének áldozatait, s ezért csak csalódást s áldozatképességének meggyengitését nyerte. E tvjavaslat az erdélyi magyarság hagyományainak utolsó maradványait is megszünteti, s megfosztja azon jelentőségétől s tulsulyától, melylyel eddig birt. E törvényjavaslatban nem találkozunk határozott irányonyal s valamely elv következtes keresztülvitelével. E kisérlet a legrosszabb hatással lesz az erdélyi adófizetőkre, nem orvosolja a legfiagránsabb anomáliákat, s nemzetiségi székhelyeket alkot a magyarság érzületének megsértésével, s nem tájékoz az iránt, minő választókerületek lesznek az illető megyékben alkotva. Nem fogadja el a tvjavaslatot.

Makray e javaslatot nem magán és particularis érdekek szempontjából, hanem a közérdekéből itéli meg. A jelen törvényjavaslat egyike létünk jobbra fordulása eszközeinek, megfelel a közigazgatás s takarékosság igényeinek. Elfogadja azt, fenntartva a részleteknél némely módositványok benyujthatását.

B. Bánhidy Béla: az általános területi rendezés eszméjét helyesli, azonban a jelen javaslatot nem fogadja el. Szükségesnek tartotta volna, hogy avval egyidejüleg a háziadó kérdése is felszinre kerüljön, hogy tudjuk, minő törvényhatóságok képesek az önálló életre s melyek egyesitendők másokkal. A javaslathoz csatolt adatok hiányosak, indokolása s felszerelése hiányos; pedig talán nem szerénytelenség kivánni a törvényhozótól, hogy a létesitendő rendszabályok indokolása is előadassék. A javaslat Erdélyre nézve nagyobb mérvü területi rendezést tervez, de oly aránytalanságokat tart fen, hogy a rendezés nem lehet végleges. Magyarországban épen azon törvényhatóságokat akarja feldarabolni, melyek leginkább ragaszkodnak történelmi hagyományaikhoz. A Hajdumegye, melyet a belügyminister Debreczen székhelylyel tervez, Szabolcsmegyét magába vegye föl.

A javaslat magyarországi részében sincs semmi rendszeresség. Hogy mennyire rögtönzött e javaslat, kitünik abból, hogy a minister maga sem volt tisztában a kikerekitendő megyék határai iránt s időhöz sem kötött felhatalmazást kért a községek ide s tova dobálására. — A javaslat minden intézkedése ideiglenes természetü. — A minister apródonként akarja rendezni a megyéket s ez lehet igen kényelmes politika, de ez irány választása merőben téveszetett. Magyarországon már meg van annyira érve a közvélemény, hogy egy általános területi rendezést keresztül lehessen vinni. Hosszu sorozata a kikerekitési mozgalmaknak fog megindrlni s lehet, hogy ez el fogja vonni a figyelmet a fontosb dolgoktól, de a közigazgatásnak valóban nem leend hasznára. Indítványozza a javaslat visszaadását oly felhivással, hogy a házi pénztár kérdésével egyidejüleg egy alaposb, indokoltabb javaslat terjesztessék elő. (Helyeslés).

Orbán B. a magyarság érdekeinek szempontjából határozottan rosznak tartja a terület rendezési törvényjavaslatot. Valóságos öngyilkosságot lát abban, hogy a javaslat Erdély egy részében mesterségesen teremti meg a szász suprematiát. Szeben- és Beszterczemegye melle a törvényjavaslat még három szász megyét alakit, mig az erdélyi megyék magyarságát teljesen szétforgácsolja. A kormány a viszonyok ismerete nélkül járt el, s magát félrevezettetni engedte. A törvényhozásnak meg kell menteni az országot e veszedelmes törvénytől. Ez nem párt-, hanem életkérdés. Általánosságban sem fogadja el a törvényjavaslatot.

Mocsári is azon nézetben van, hogy e javaslat nincs kellőleg indokolva, s adatokkal megvilágitva.

Hegyessy nem fogadja el a javaslatot, s helyette czélszerübb javaslat benyujtása iránt tesz inditványt.

Tisza belügyminiszter azok után, mik a javaslat ellen elmondattak, joggal véli nehány perczig igénybe vehetni a ház figyelmét. Bánhidinak válaszolja, hogy a Hajdumegye alakitását, mint helyest, elődjétől vette át s Debreczennek nincs megyére szüksége, hanem sok megyének volna szüksége oly központra, mint Debreczen. A javaslat ellen oly különböző szempontok hozattak fel, melyek nagyrészben megczáfolják egymást, s szinte feleslegessé teszik a védelmet. Nem tekinti az országot tabula rasanak, hanem az alkotmányos fejlődés igényei szerint javasolt ott, a hol szükséges volt. — Ha szükséges gazdasági szempontból a területi continuitás, akkor intézkedni kellett a jászkunságra nézve, bár ott is a történelmi fejlemények figyelembe vételével intézkedett. — Azt mondják, hogy a ministeriumot e javaslatnál nem vezette semmi elv, de gyakorlati javaslatnál nem helyes egy elvnek szigoruan következtes keresztülvitele. Teljesen egyforma percentuatiója a közigazgatási költségeknek nem lehetséges, de a rendezés után a központi költségek nem lesznek oly nagyok, mint eddig, s a többiben is tetemes megtakaritásokat fognak a megyék tenni, ha a költségeket a maguk pénztárából is lesznek fedezendők. Tagadja, hogy e javaslat bármely pontjában a magyar állam érdekét bármi tekintetben is hátrányba helyezné, bár mesterkélten nem követ el egy nemzetiség irányában se igaztalanságot. Brassó vidéke geographiailag egyesithető Háromszékkel, de akkor Brassóba kellene tenni a székhelyet. Brassó vidéke azonban ugy népessége, mint vagyonossága szempontjából, mint külön törvényhatóság meg tud állani. A törvényjavaslat nem ad egyes szász családoknak privilegiumot, sőt az lesz következménye, hogy e családok a választási rendszer folytán elvesztik azon privilegiumot, melyet eddig a megyei elem kizárásával élveztek. Ha az egész közigazgatási reform végrehajtva lesz, a központon is több megtakaritás lesz, s azt is reméli, hogy a takarékossági szellem az ország összes hatóságait s területeit járja át, pedig a házi pénztár behozatala előtt ez nem fog megtörténni. E megtakaritások azonban nem ártanak az önkormányzatnak, sőt a mig a házi adó nem lesz behozva, nem lehet valódi ön-

---

A „KELET" TÁRCZÁJA.

A PERCEMONTI VÁRKASTÉLY.

Regény.

Irta:

SAND GYÖRGY.

Első rész.

III.

(Folytatás.)

— Bocsass meg atyám, szinte költővé lettem!

Elmult gyermek-korom boldog napjai tetek fel emlékemben. Ujra láttam szinhelyét a elfeledett szép pásztor-óráknak. Visszaképztem magam azon időbe, midőn elnyüt tanulói öltözékemben, mely már kezdett igen szűk lenni izmosodó karjaimnak, dobogó szivem közeledtem kis hugom lakása felé, siettem kis Mettehez, ki oly szép, oly kedves, oly szeretetteljes volt! Most ujra kezdtem e szerelmi ábrándozást és ugy éreztem, hogy az, mi ennyire felzavarta egész valómat, és vágygyal és reménynyel tölté el szivemet, nem lehet csak hiu képzelmény.

Ismét gyorsan kezdtem előrevágtatni, eltikkadva, lázasan, remegve érkeztem meg, szivemben oly hő szerelem lángolt, mint tizennyolcz éves koromban.

— Légy türelemmel irántam édes atyám. Szükségét érzem még egyszer áttekinteni azon multat, melytől csak pár óra választ el, ama multat, mely ugy tetszik most, mintha századokkal feküdnék mögöttem.

Kezem remegett, midőn meghúztam a kis ajtóra illesztett csengetyüt, e kis zöldre festett ajtó nagy vasszegekkel megerősitve, még most is a régi volt.

Örömöm telt benne, felismerhetni minden tárgyat s hogy ép oly üdén, buján tanyészve találom a nagy kázsia bokrot, mely hajdan is beárnyalá az egyszerü kezdetleges mivü faajtót. Régebbi időben egy a zöld puszpáng bokrok mellett végig vezetett hosszu drótszál elég volt, hogy a háziak a nélkül, hogy munkájukat abban kellene hagyni, kinyissák az ajtót az ilegennek; most a vendégszeretet e bizalmi jele eltűnt, legalább öt perczig kelle várakoznom. Gondoltam magamban, Emilia bizonyosan egyedül van itthon s meglehet a kert mélyébe vonult el. Idő kell reá, mig átjö a szőlőültetvények között, hanem bizonyosan felismerte csengetési módomat s maga fog nekem ajtót nyitni, mint hajdanában.

Azonban Mietto nem jött előmbe, az öreg Nikol nyitotta ki az ajtót s ő fogta meg lovam kantárát is, még pedig némi zavart sietséggel. — Jöjjön be Henrik ur, kérem jöjjön be. Igen, igen, a kisasszony egészséges és itthon van — szólt, alig véve lélekzetet — de kérem Henrik ur mentsen ki bennünket a késedelemért; ma nálunk nagy mosás van, a háztól minden cseléd a folyóra ment, hogy felhozzák a gunyát, ez okon kellett önnek várni. Vannak napok, mikor a háznál minden fel van fordulva s visszásan megy, ezt ön is tudhatja Henrik urfi.

Én gyorsan áthaladtam a keskeny hosszu fasoron, mely most igen is hosszunak tetszett előttem. Hajdan már távolról megismerték hangomat s Jakab előmbe szaladt.

Jakab most távol volt. A házikutya nem ismert fel s megugatott

Emilia csak a felső lépcsőfokig jött előmbe. Ő nyujtá felém kezét először, de arczán meglepetés tükröződött, melyben inkább ijedség, mint öröm volt látható.

Ugy volt öltözködve, mint a régi időben, félig uriasan, világos battiszt ruhát viselt, mely csipőjén jól fel volt aggasztva., csipkével szegélyzett fekete selyem kötényt, kis szalmakalapja, mintó a pórnők hordanak, fekete bársonyba volt szegve s hátul kilátszott alóla gyönyörü dús hajfonadéka, koszoru alakba tüzve fel fejére, szép volt, szebb tán, mint valaha! Üde arczának kerekdedsége, kissé hosszukás alakot nyert, szemei nagyobbak lettek, a bennök rejlő komolyabb kifejezés tekintetének, több mélységet, mosolyának több finomságot kölcsönzött. Nem tudom, miket mondtunk egymásnak a viszontlátásnál, de mindketten fel voltunk indulva. Egymás dolgairól tudakoztunk, de egyik sem hallgatott a másiknak feleletére.

(Folyt.köv.)

Vogt Károly felolvasásaiból.

Forditotta:

Lakatos József.

A sáskák. — Ájtatos táltos. — Vándorsáska. — Az áska és elfogási módja. — Magát felfuló állat. — Az áska szerelme. — Csótányok, mint poroszok, muszkák és svábok. — Az olla. — Az értelmes palacskák. — Ágyi, szemét és növényi káposzta palacska. — Anakreon és a kaboczák. — Levelészek. — A levelészek, mint a hangyák fejős tehenei. — Pirék).

(Folytatás.)

A kisebb ugrókaboczák között van egy, alig pár vonalnyi hosszu, halvány, kénsárga faj megemlitendő, mely a rózsán rendkivül gyakran található, minek leveleit szitamódra összefurja (cicada rosae), valamint a tajtékkaboczа (cercopis spumaria), melynek álczái kiválóan füszálakon és mezei takarmány-növényeken, valamint füzeken élnek, s magukat egészen betakarják tajtékos ürülékeikbe, hogy épen ugy néznek ki mint egy csepp nyál. A A nép kakukanyálnak nevezi őket, s ha a növényekben közönségesen nem is okoznak igen nagy kárt, több szomoru füzet láttam velök megrakva, melyek nagy mennyiségök miatt betegeskedtek és később elpusztultak. Még az által is alkalmatlanokká válnak ezen állatok, hogy a habzó czukor anyagot sziják a fából, mely annál bővebben folyik, minél melegebb a nap, s ha kivált sokan tartozkodnak közülök valamely fán, a lecsepegő tajtékos folyadék miatt nem is lehet árnyékában ülni.

A kabóczákhoz közel állanak a bolhalevészek (psylla), melyeknek hasonlókép ugrólábaik vannak, ormányukat előlábaik között hordják, mintha azok mellőkből nyulna ki, s nőstényeik nagy, vastag tojócsővel rendelkeznek, melyekkel a bimbók hajpamacsait megszurva, petéiket azoknak szirmai közé tolják. Az alma és körte fákon nevezetesen két fajt lehet találni (psylla pirisuga és mali), melyeknek álczái és bábjai bimbó és virágleveleket ugy összeszuszkálnak és elszúnak, hogy a jövések megnyomorodnak, félre nőnek, gyöngélkedni indulnak és elhalnak, ennélfogva ezek is igen kártékony rovarok.

Még ártalmasabbak a valódi levészek (aphis), melyeket bizonyára mindnyájan ismernek olvasóim; ezeknek számos faja olvashatlan mennyiségekben lepi el a növényeket mik alattok természetesen nagyon pusztulnak. Hosszulábu, vastagtestü otromba élődiek, melyeknek üveges szárnyaik, hosszu fonalszerü csápjaik és hátsó testökön két sajátságos csőt viselnek, melyekkel apró mézcseppeket bocsáthatnak ki. Legtöbbnyire a levelek alsó felén, vagy a növények zöld hajtásain sürü csomókban ülnek, s ha egyszer hosszu és egyenes ormányaikat a levélben elhelyezték és abból szinni kezdettek, helyöket egész életök alatt alig változtatják többet. Szaporodásuk igen sajátságos viszonyok között történik.

(Folyt köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kormányzat. Sokról vádolható, de arról nem, hogy a mit czélszerűnek tart — ha adóemelés is — azt nem meri javaslatba hozni, s a házipénztárba akarja burkolni azt. A székhelyek megállapitása bizonyos állami fontossággal bir, s ott, hol több megye egyesittetik, nem is lehet azt a törvényhatóságra bizni. — Magyarországban nem a „zu viel regieren“ a baj, mint némelyek álliták, hanem hogy sokban nincs megadva a lehetőség a kormányzásra. — Nem pressiókénť hozatott fel, hanem a dolog természetéből folyt azon figyelmeztetés, hogy e tvjavaslat elvetése lehetetlenné teszi az összes közigazgatási reformok keresztülvitelét. Az 5. §-ban adott felhatalmazás nem az ország összes községeiről, csak a területeikben változó hatóságok határainak kitüzéséről szól, s ezeknél is csak a határban fekvő községeket illeti, ily mértékben pedig a felhatalmazás valóban szükséges. Azt elismeri, hogy helyes lesz kifejezni, miként ez ügyben a beczikkelyezés iránti javaslat még ez évben előterjesztessék. Kéri a házat, hogy figyelembe véve, miként eddig alkotott közigazgatási törvényeink e nélkül nem hajthatók végre, fogadja el a jelen tvjavaslatot.

A tárgyalás folytatása ezután holnapra halasztatván, az ülés véget ért.

— **A magyar delegatio** május 29-ki ülésében Prileszki benyujtván a zárszámadási albizottság jelentését az 1874-ki zárszámadásokról, tárgyalás alá vétetett a közös pénzügyminisztern s főszámvevőszék 1877-ki költség előirányzata. Harkányi előadó olvassa az albizottsági jelentést, mely felszólalás nélkül elfogadtatik. A számvevőszék törvényes rendezésére vonatkozó albizottsági határozati javaslatnál Várady kifejezi azon reménységét, hogy a delegatio határozatainak a jövő évben elég fog tétetni. A határozat Pulszky inditványára hozzájárulás végett közöltetni fog az osztrák delegatioval.

Ezután a tengerészeti budget vétetett tárgyalás alá. Ernuszt K. bejelenti a részletes vitánál teendő törlési inditványait. A részletes tárgyalás folytán az 1-ső czimnél Horváth Gy. azt találja, hogy a tengerészeti osztály nem fejt ki elég takarékosságot. — Gr. Zichy V. előadó és Gaal kormány-képviselő megszavazásra ajánlják a flotta fentartására szükséges összegeket. Az 1—5 czimek megszavaztatnak. — A 6-ik czimnél Ernuszt az egy uj ágyunaszád épitésére első részletül felvett 151,000 frt törlését inditványozza. Zsedényi, Wahrmann, Horváth Gy. és Házmán pártolják az inditványt.

Gaal kormánykéviselő s Zichy előadó a tétel megszavazását ajánlják. — Szavazásnál se az inditvány mellett, se ellene nem nyilatkozván a határozat hozatalhoz szükséges 31 tag, a tétel függőben maradt, a többi czimek pedig felszólalás nélkül elfogadtattak, Várady inditványára felhivatván a közös kormány, hogy jövőre csak felelős minister által ellenjegyzett előterjesztéseket nyujtson be a delegatióknak.

— **Az osztrák delegátió** máj. 29-ki ülésében a közös hadügyminisztern budgetjét vette tárgyalás alá. Dr. Klier előadó felolvassa az albizottsági jelentést, mely 2. mil. 262,000 frt, részben a katonai legénység jobb élelmezésére forditandó törlést hoz javaslatba. — Engerth b. a jelen pillanatot nem tartja e mélyreható inditvány elfogadására alkalmasnak. — Dr. Sturm azt hiszi, hogy a javaslat elfogadása a hadsereg védképességének legcsekélybeb ártalmára se leend.

Grocholski óhajtja ugyan a katonák jobb élelmezését, de nem mint a javaslat czélozza — a tényleges szolgálati idő megrövidítése árán. — Dr. Gross neheznek tartja ugyan a helyzetet egyfelől a hadügyi kormányzat, másfelől a pénzügyi helyzet igényeivel szemben, de a megtakaritások itt sem levén elkerülhetők, a javaslatra szavaz. — Oppenheimer a külügyi helyzettel szemben a törlést nem tartja indokoltnak. — Walterskirchen b. az albizottsági javaslatot pártolja. Dr. Oelz azt találja, hogy a liberalismus kutfeje a nagy hadügyi budgetnek, (Derültség) melyet megszavaz, bár a jelen kormányirántnincs bizalma. Dr. Demel védi a javaslatot, — Lienbacher a komoly keleti bonyodalmak miatt nem fogadja el azt.

Gr. Andrássy érdekes beszédben czáfolgatta nehány előtte szólónak állításait. Az albizottság tanácskozásai alkalmával biztositottnak állitá ugyan a bókét, de ez csak a jelenre nézve áll, a jövőre nézve senki sem nyujthatja annak biztositékát. S téves okoskodás volna a biztositott békével indokolni a hadügyi budget leszállitását. Az ily politika volna legalkalmasb az ellenségek szervezésére. Ha szóló e jelszavát: békés politika s harczképes hadsereg, megfordítanák provocativ politikára s gyenge hadseregre: ez csakhamar a monarchia romlását vonná maga után. (Élénk tetszés.)

Az általános vita ezzel befejeztetvén, az ülés véget ért.

— **A magyar delegatió** hadügyi bizottsága s az osztrák delegatió pénzügyi bizottsága közt az 1877-ik közös hadügyi budgettre nézve a következő eltérések forognak fen: magyar delegatió hadügyi albizottsága a rendes kiadásokból csak 427,596 frtot, az osztrák delegatió pénzügyi bizottsága azonban 1.708,071 frtot törült.

A rendkivüli kiadásokból a magyar delegatió h. alb. 1.743,925 frtot, az osztrák delegatió p. b. ellenben 964,925 frtot törült. A magyar delegatió h. alb. e szerint összesen 2.171,521 frtot, az osztrák delegatió p. b. 2 millió 672,996 frtot, tehát félmillióval többet törült, mint a magyar delegatió hadügyi albizottsága.

— **A szabadelvü kör** május 28-iki esti értekezletén Gorove elnök az ülést megnyitván, tárgyalás alá vétetett a törvényhatóságok szabályozásáról szóló törvényjavaslat 8 ik pontja, melynél Ugron Ákos azon javaslatot teszi, hogy N.-Küküllő, K.-Küküllő és Udvarhelyszékből csak két megye alakittassék.

Tibád Antal azon aggályból, hogy a magára hagyott Udvarhelyszék nem lesz képes magát nagy áldozatok nélkül fenntartani, vagy másszerű felosztást kérne, vagy pedig N.-Küküllő Felső-Fehérmegyéből, Segesvár és Kőhalomszékből kiván némely részeket az alapitandó Udvarhely mégyéhez csatoltatni.

Horváth Gyula és Ujfalusi Miklós a szöveget pártolják; Papp Lajos legalább Felső-Fehérnek Udvarhelyszékhez szögellő inclavumait kivánná ide kapcsoltatni.

Tisza K. belügyér a felhozott nehezteléskre és aggodalmakra megjegyzi, hogy ha valamelyik elem irányában kedvezéssel védolható, épen a székely elem az; és kimutatja, hogy épen a kivánt módositások a tervezett két Küküllőmegyének megrontására, s a nemzetiségek iránti méltánytalanságra vezetnének, — kéri a tervezet fenntartását, melyet az értekezlet el is fogad.

A 9-ik pontnál (Kis-Küküllőmegye) Horváth Gyula szólal fel, hosszasabban érvelvén a mellett, hogy ezen megye székhelyéül vagy az eddigi székhely: Dicső-Sz.-Márton hagyassék meg, vagy ha ez nem, inkább Marosvásárhely tétessék központtá, Erzsébetváros ellenében. Hegedüs Sándor a székhelyet nyilt kérdésül kivánja fennhagyatni, gr. Péchy Manó, Tisza László, Jeney József Dicső-Sz.-Márton mellett szólalnak fel, Tibád Antal pedig Erzsébet-város mellett érvel, valamint a belügyminiszter is, kinek nincs kifogása az ellen, hogy a székhely ügye nyilt kérdésül hagyassék fenn.

A 10-ik pontnál (Alsó-Fehérmegye.)

Kemény István báró: Vizakna és Abrudbánya városok kebelezése ellen hozza fel érveit. Szilágyi Dezső örvendetes kivételnek tartja, hogy az előtte szóló inditványa lényegével egyetért, Maga is szivesen elfogadja azt, hogy Gyulafehérvár ne kebeleztessék be a vármegyébe; de maradjon önálló törvényhatóság. Tart azonban attól, hogy ezen inditvány kivihetlen. Sem a miniszter, sem a ház nem fogja elfogadni. Ha azonban a miniszter hozzájárulna, biztositja támogatásáról. De ha nem fogadná el, óhajtja, hogy a bekebelezett város jogai védve legyenek. És semmi körülmények közt nem járul ahhoz, hogy a városnak a megyegyűlésen való képviseltetése megcsorbittassék, s hogy megrontassék abban, hogy megfelelő befolyást gyakoroljon. Végül védi a városokat azon vád ellen, hogy ujonczok az alkotmányos életben.

Némely helyütt, mert szükebb körben gyakrabban történt a politikai jogok gyakorlata, még fejlettebb sincs némely megyében. A belügyminiszter kéri a szerkezetet fenntartani; mire az el is fogadtatik.

11. pontnál (Hunyadmegye) Mara Lőrincz szólal fel, a mellett érvelvén, hogy Zaránd vagy 4 szomszéd megyéje között osztassék fel, vagy pedig csak a körösbányai és a brádi járások csatoltassanak Hunyadhoz.

Péchy Manó gr. a szerkezet mellett szólal fel; Pogány K. Mara utóbbi inditványát pártolja, mire a belügyér kijelenti, hogy a közigazgatási bizottság a halmágyi járásnak csakis egy pár községét, mely Hunyad felé gravitál, kivánja ide csatoltatni; egyébiránt ezek kihagyását a szövegből nem bánja. Erre a bizottság a szöveget ily értelemben fogadja el.

A 12. pont (Nagy-Küküllő megye) szó nélkül elfogadtatik.

A 13. pontnál (Fogaras megye) Boór Antal pártolólag szólal fel; Papp Lajos az inkább Fogarashoz nehézkedő törcsvári járást ide kivánja csatoltatni.

A belügyminiszter megjegyzi, hogy ha a megyei központok távolsága vétetik tekintetbe, egyetlen törvényhatóságot sem lehetne jelen területében meghagyni s kéri a szöveg megtartását, mire el is fogadtatik.

A 14. pont (Szeben megye) megjegyzés nélkül fogadtatik el.

A 15-nél (Háromszék megye) Künle József szólal fel Brassó és Háromszék egyesitése mellett Sepsi-Szt.-György központtal; részint a közigazgatás, részint a domestica olcsóbbá tételéből meritvén érveit.

Tisza K. belügyér lehetetlennek tartja Brassó városát arra kényszeriteni, hogy akarata ellen külön törvényhatóságként maradjon fenn. De ha egyesitendő is e két törvényhatóság: lehetetlenség volna annak mást venni központjául, mint Brassót, mely az egész vidéknek forgalmi és kereskedelmi gyúpontja. Különben is azt hiszi, hogy Háromszék, melynek központja eddig 71%-ot vett igénybe, jobb gazdalkodás mellett meg fog élhetni.

Papp Lajos ugyanily értelemben szólaván fel, a szöveg elfogadtatik.

A 16. pont (Brassómegye) szó nélkül fogadtatik el.

A 17. (Jásznagykunmegye) s a 18-ik (Hevesmegye) a székhely nyilt kérdésül hagyatván fel, elfogadtatik.

A 19. pont (Hajdumegye) a 20-iki (Szabolcsmegye) s a 21. („Szepesi 16 városi kerület Szepesmegyébe kebeleztetik“) változatlanul maradnak.

A 22-iket („a nagykikindai kerület Torontálmegyébe kebeleztetik“), mint a területi rendezés utolsó pontját az értekezlet elfogadván: a törvényjavaslat további tárgyalása f. hó 31-én délutáni 6-kor fog folytattatni.

— **A független szabadelvü párt** legutóbbi értekezletén folytatta a némely törvényhatóságok területi rendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Udvarhely-, Kis- és Nagyküküllőmegyék területi rendezésére nézve az értekezlet egy fontosb módositásnak javasladba hozatalában állapodott meg. — Nevezetesen azon szempontból indulván ki, hogy a törvényjavaslat felosztása mind nemzetiségi szempontból helytelen, mind igen kis területek kikerekitése által a lakosságra nézve felette terhelő: az emlitettük tervezet három törvényhatóságot kettővé kerekitette ki, megerősitvén Udvarhelymegyét N.-Küküllő egy részével, a másik részt K.-Küküllőmegyével egy Küküllőmegyévé olvasztván össze. — Ugyanazon szempontokból, melyek az értekezletet a fennebbi módositásra inditották, elhatároztatott, hogy a párt a tervezett Háromszék- és Brassómegyéknek egy megyévé egyesitésére fog szavazni. A Jász-Kunmegyénél bejelentetett a képviselőház elé terjesztendő azon inditvány, hogy a Kis-Kunság külön törvényhatósági önállósága fentartassék; Hevesmegyénél pedig egy oly értelmű inditvány, hogy a Jásszág egy részének hozzácsatolásával e megye is erőteljesebbé tétessék.

Leghosszabb vitára nyujtottak alkalmat a tervezett Hajdu és Szabolcsmegyék. — Felhozatott, hogy mind a Hajdu kerület, mind Szabolcsmegye egészen életképes törvényhatóságokat képeznek, s azok területi integritásának megbolygatása csakis Debreczen érdekében, csakis azért történik, hogy Debreczen székhely számára egy külön megyét lehessen kikerekitni. Az értekezlet e két pontot tagjaira nézve nyilt kérdésnek hagyta fenn.

Ezzel a tjavaslat 1. §-a elintéztetvén, a további §§-ok tárgyalása a jövő hétre halasztatott.

— **A keleti ügy**. Br. Alvensleben, a német követség tagja, 28-án Budapestre érkezett s holnap a gyorshajóval Ruscsukig s innét pedig Bukurestbe megy. Ő és Karázow s a jelenleg Budapesten tartózkodó német és orosz nagykövetek, gr. Andrássy elnöklete alatt két nagy s fontos értekezletet tartottak s ugyanaz nap Berlin és Sz.-Pétervárral sürü sürgönyváltás történt. 19-kén szintén nagy értekezlet volt gr. Andrássynál s fontos okmányok küldettek Berlin és Szent-Pétervárba.

Magyar lapok szemléje.

A „Hon“ szerint a megyei kikerekitéstől hét vagy nyolcz czélt követelnek, u. m. az önkormányzat javitását, a házi pénztár létesithetését, a közigazgatás egyszerűsitését és olcsóbbá tételét, a magyar állam politikai érdekeinek megóvását, sőt érvényesitését; a területi kontinuitást és a történelmi fejlődés tekintetbe vételét, s elősmeri, hogy mindezekre törekedni is kell; sőt ezekhez járul még a központok helyes megválasztása is, mit viszont a forgalmi, kulturai, törvénykezési, nemzeti és történelmi érdekek összeérésével lehet teljesen elérni, és hogy hasonlóan mindezekre együttesen törekedni kell, azt is elősmeri. De másfelől az is kétségtelen, hogy mindez érdekeket egyszerre és egyenlő mértékben elérni lehetetlen, mert mindenütt bizonyos mértékben ellentétben állanak azok, sőt teljes mértékben, egyiket sem lehet mindenütt valósitni, hanem bizonyos fokig kompensálni kelle egyiket a másikkal és igy azok, kik a rendszert egy elv következtes keresztülvitelében keresik, könnyen hibát találhatnak a kikerekitési tervben, mert a mely terv egy elvre van tektetve, az a legnagyobb abnormitásokra vezetne, és a mely terv a fennebbi elvek kiegyeztetésére törekszik, azt bizonyára hibásnak fogják találni akármely elv szempontjából, mert egyiket sem fogja következetesen kielégiteni.

Az „Ellenőr“ ugy látja, hogy háborog minden annyira, hogy bármely villanyos fellegnek is becsületére válnék, s ha a földabroszon vörös vonallal jelezzük a helyet, merre a lázadás árjai átcsapkodnak, egy uj vörös tenger tünik elő, melyen jehova segitsége nélkül szárazlábbal ugyan nem kel át semmiféle Mózes. Kezd a világok legjobbikában néki ugy tetszeni, hogy aligha nem sokalni való van a jóból, s erősen gyanakszik, hogy Andrássy ma jelentékenyen hűvösebben formulázná a berlini conferenczia használ-ói oly melegen táplált véleményét. Annyi bizonyos, hogy e pacificáló conferentiázás közvetlen hatása alatt a lázadás is terjedt, ujabb bonyodalmak is keletkeztek s a béke fentarthatóságában minden bizalom megrendült, s a berlini conferenczia gyümölcsének egyetlen hasznos oldalát, visszavonhatóságában fedezi fel az európai közvélemény. Vonják is vissza a mig nem késő, s ne várják be, mig a porta hivatalos visszautasitásával oly adott helyzet áll elő, melyből Európának csak karddal lehet majd kibontakoznia.

A „Kelet Népe“ egy diplomatiai aktiót csak akkor tudna teljes biztossággal megitélni, ha azt egész teljességében ismerné. Ez pedig lehetetlen mindaddig, mig azon actio befejezve nincs. Minden vélemény, csak egy valószinűségi kalkulus természetével bir. Eddig az európai béke megzavarva nincs. Ez az egy positiv tény fekszik előtte. Mindaz, a mi ezen tul fekszik, azon kérdésre redukálható, vajjon a béke garantiái az utóbbi időben erősödtek-e, vagy gyengültek. Erre azt lehet mondani, hogy a béke garantiáinak inkább fokozatos gyengülése, mint megszilárdulása észlelhető. Be fog-e állni egy kedvezőbb fordulat, vagy az aggasztó helyzet még fenyegetőbb alakot fog-eölteni, s fentartható lesz-e a béke, vagy kitör egy nagy háború — ezt a külügyi albizottság sem fogja eldönteni. Bármennyire méltányolja is tehát az albizottsági jelentés diplomatiai simaságát s ügyességét, nem állithatja azt, hogy abból hárki is emlitésre méltó felvilágositást meritheztne.

A keleti háboru.

Nándorfehérvár, 1876. máj. 24-ikén.*)

(Rendes levelezőnktől.)

(H.) A török reactio Szerbiában is megszülte az actiot. A Ristic-kormány általánosan elterjedt hirek szerint hadat izent a Portának. Ez a török birodalom összes szláv lakossága felkelését jelenti, melylyel szemben a török kormány egy kissé válságos helyzetbe jutott. Mindazonáltal az ozmán birodalom léte még nincs fenyegetve. Ázsiai segédhadak, angol pénz és a nagyhatalmak diplomatiája segélyével ura lesz ismét a helyzetnek. A harcz azonban mindenesetre véres, irtó lesz. A muzulman kitüzi a próféta zászlóját és a felkelők keresztes háborut hirdetnek. Végtelen pusztulás, iszonyu öldöklés lesz az eredmény.

A szerbek eszeveszett politikát üznek. Nem tudhatni, a berlini értekezések miben állapodtak meg e háboru eséllyére; de hogy a pacificatió érdekében intézkedtek, az bizonyos. És ezzel szembe őrült harczba rohan Szerbia, midőn szükölködik mindenben, mit a háboru igényel. Nincs pénze, s csak mintegy 8000 valamire való katonája. Népe elfajult, pulya, erőtlen, harczra nem edzett. Van ugyan egy vezéreszméje, mely lelkesiti, de az kevesebb mind ábránd, az őrület. Kábulva, vakon rohan a végveszélybe.

Stambulban eszélyesebb, helyesebb politika kezd tért foglalni. A legfőbb tisztviselők a nép kivánatára letéttettek és helyeik jeles férfiakkal töltettek be. A hadi ügyek sem nagyon kedvezőtlenek. A porta azért nem fordtotta egész erejét a herczegovinai lázadás elfojtására, mert hadi müveleteiben mindig Szerbiára irányozta figyelmét. Nischnél 50000 harczosa együtt van, ennyi a Szerbia elleni actióra elég. A lázadással nem fog többé sokat bibelődni, a felkelők pedig többnyire csak hozzáférhetetlen hegyeik között számbavehetők, azon kivül nem félelmesek.

Ausztria-Magyarországnak mihamarább gondoskodnia kell saját érdekéről. A török invasio esetében tömérdek csőcselék fogna az osztrák-magyar határra átmenekülni és az a semmirekellő mihaszna nép roppant terhére válnék az országnak és különösen veszedelmes módon növelné a határvidékek omladina-elemét, mely most is alig zabolázható. Annak idejében szükséges lesz, az osztrák-magyar határon a legszigorubb határzárt alkalmazni.

Innen már nem igen engednek valakit át a Dunán és a szemben fekvő magyar városokban nem adnak ide szóló utlevelet.

A fejedelem ma reggel sokáig volt a várban. Minden pénzügyre nézve moratorium van rendelve, pénzt az országból nem szabad elküldeni, a sajtó megszoritására is kitás van. Hirlik, hogy a szerb kormány 1 milliónyi kölcsönt kapott.

Tegnap este hat órakor egy monitor érkezett Pestről Pancsovára; onnan a este öt-kor elindult Sziszek felé. A Szávái fog recognoscirozni. Nem árt bizony egy kis megmutogatni a magyar ágyukat s talán helyes volna a zimonyi Hunyadvárt is, mely Belgrád fölött uralkodik, armirozni.

Sajnos a portára nézve, hogy épen ez időben több török városban zavarok fordulnak elő, melyek többnyire a nagyhatalmak konzulai ellen irányozvák. A salonichi irány még nincs megtorolva és már is Mostaban történtek zavarok. Itt a német konzul ellen intézett merénylet alkalmából egy német sattvaló egy török őr által megöletett.

Anglia és Törökország a Gortsakoff-jegyzékkel szemben.

Franczia- és Olaszország a „Daily Telegraph“ szerint felszólitották Angliát, hogy a Gorcsakoff-féle emlékirattal szemben elfoglalt visszautasitó magatartását változtassa meg. Disraeli a felszólitásra egy jegyzékkel válaszolt, melynek tartalma a fentidézett lap szerint a következő:

Valamennyi hatalom egyetértett arra nézve, hogy Andrássy jegyzéke elég messze ment s hogy még tovább menni annyi lenne, mintha porta souverainitását komolyan megérteni. Nem hagytak a portának elég időt a rormok keresztülvitelére. Nincs ok azon állitura, hogy a porta nem hajlandó e reformokra. Különben is a reformmüködés csak a pacificatióban lehetséges.

A pacificatió legnagyobb akadályainak egyike az volt, hogy Montenegro im ragaszkodott a semlegességhez. A Gorcsoff emlékiratának azon követelése, hogy török csapatok bizonyos erődítési helyekre visszavonuljanak, az insurgensek pedig megtartsák pitioikat és fegyvereiket, az angol kabinet nézete szerint felbátoritás a küzdelem folytatásá. Teljesen lehetetlen, hogy Törökország az insurgenseknek azt a roppant anyagi segélyt és támogatást nyujtsa, melyet az uj emlékirat követel, s melynek hatása csak az lenne, hogy megsemmisitené a népben a moralitást és a munkaszeretetet.

A hatalmak azon javaslat, hogy a fegyverszünet két hónapjának letelte után, szükség esetében hathatósabb intézkedéshez nyulnak, az angol kabinet nézete szerint az insurgenseket csak arra bátorithatja, hgy a lázadást folytassák, a montenegroi fejlemet pedig arra, hogy területnagyobbitás kicsikarása reményében tovább is megszegje a semlegességet. A mi a fegyverszünetet illeti, azt Anglia is pártolja azon feltétel alatt, hogy a insurgensek annak megtartása iránt biztositékokat nyujtsanak.

Végül azon nézetet fejezi ki a jegyzék, hogy a császári hatalmak megindoltalanul cselekedtek a tengerszoros-egyezmény kérdésének feltámasztása által, mivel ekkp egyenes ellenmondásba jönek az 1856-iki párisi szerződéssel.

Bizonyosnak látszik, igy tárgyalnak a „Times“-nak Párisból, hogy kisértet tettek Angliát arra birni, hogy a Gorcsakff emlékiratának általa kifogásolt pontjain szközlendő módositás következtében ujra meggondolja viszszautasitását, s hogy Anglia erre jelentette, hogy szándéka visszautasitásához ragaszkodni A fentemlitett kisérlet nem magán németország által, hanem Németország felszólitása tétetett. Franczia ország 23-án egy általáno értekezlet iránti javaslatot intézett a többi nagyhatalmakhoz. Németország azonban nem pártolja e javaslatot.

— A „P. Corr.“ konstantinpolyi levelezője közli az Aarifi pasa diplomatiai egyöntetnek legujabban küldött utasitást, melyben valószinüleg a Gorcsakoff emlékiratára a porta által adandó felelet alapvonásait is tartalmazza. Aarifi pasa utasitást kapott Andrássy gróf nak kijelenteni, hogy a porta egy barátságos atalom utján már értesült a berlini határatokról, s már most indittatva érzi magát lemondásait előadni. A két hónapi fegyverszünet nem acceptálhatja a porta, mert az insurgensek több izben megverettek, meg vannak yöngitve, s igy a fegyverszünet csak nekik vhatik előnyükre, mert alkalmat nyernének mét megerősödni, főleg Szerbia és Montenegro segélyével. A herczegovinai keresztény elnökiattól vegyes bizottság elfogadhatlan, s abba a halmak magok sem látszanak bizalmat helyezni, miután consuljaik ellenőrzésének vetik azt alá. Azon követelés, hogy a török csapatok nagy erődített helyre visszavonuljanak, a port souverainitásának oly megsértése, melybe nem lehet beleegyezni. Ha az insurgensek megirják fegyvereiket, ez nem békére, hanem arrchiára fog vezetni s a muzulmán lakosságot rendkivüli veszélynek teendi ki. Az insurgensek képesek volnának a muzulmánokat kiirtani, hogy annál könnyebben teljesen elszakadhassanak Törökor-

*) E vidéken szerzőtdetett rendes levelezőnk ezen első levelét napok óta tartjuk fiókunkban, várva, hogy a benne foglalt merész állitást az események is igazolják. Ma már ott állunk, hogy az itt hirképen emlitettek a teljes valóság szinében tünnek fel.

Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ságtól. Az insumenseknek nyujtandó subsidiumokra azt jegyzi meg a porta, hogy nincsen meghatározva, mikdig örvendjenek az insurgensek ezen egészen kivételes paradicsomi állapotnak s tán végnélküli folytatását óhajtandnák. — Ezen megjegyzések felhozása után utasítása volt még Aarifnak előadni, hogy az Andrássy féle reformok nem a porta mulasztása miatt nem vitettek keresztül, hanem azért, mert az insurgensek gátták azok keresztülvitelét, s hogy a porta a insurgensek tetteiért már azért sem lehet felelős s az irányban már azért sem nyujthat garantiákat, mert ily garantiákra a hatalmak magok sem vállalkoznak. Mindezek folytán reméllyi a porta, hogy a hatalmak tőle hivatalosan nem kövelendnek oly dolgokat, melyeket kénytelen lene visszautasitani.

Athenben Constantinápolyból azt a hirt vették, hogy a porta el van határozva a hatalmak javaslatait visszautasitani s felszólitani a hatalmakat, hogy a párisi szerződés határai közt maradva, navatkozzanak Törökország belügyeibe. A porta egyszersmind behivja a tartalékosokat s a szultán sajátjából a szükséges pénzt adja.

Erlélyi Echó.

III.

Orán napjára.

Ja ja jajdes Zsuzsinéni, be kegyetlen két végrehajtó écezett hozzánk május 19-én és 20-án! A mi Szé Kálmánunk s az igazságügyminister minden végrehajtója valóságos angyal ahoz a szélhez épest, mely ezeket hozta; mert azok végre is csak azt a ringy longyát szokták az embernek lefoglalni, a mit nem tudott hirtelen eldugn vagy eltagadni; de ezek ketten május 19- s 20-án ugy összeirták szölőinket s gyümölcsünk egész évi terméséet, hogy még a halálos betegek sem hagytak egy szemet se belőle. Innen láthatja minden magyar ember, mi különbség van a magyar és idegen végrehajtók közt. Morgunk mi, morgunk s zúgolódunk a magyar kormány ellen s azt is mondjuk elégszer, hogy a németek alatt sokkal jobban vounk, mert akkor csak zuschlag volt az adó un téve, de most zuschlag, huzlak, vonlak, eszerre hárman is jönek a nyakunkra. Ha ehegyünk adót fizetni, épen ugy számitják fel dónkat a sokféle végrehajtás, árverezés, késelmi kamat s községi rovatalokkal együtt, mint a zsidó korcsmáros t. i. 8 meg 8 az 18 kifizetett kend 7-et, marad 17, uj adópótlék, 3 ezzel együtt lesz az egész csak 28.

De bizoy ez mind ártatlan dolog a mostani Orhán nai végrehajtókhoz képest. Ezért bizony kár vo a lajtántuli ministeriumnak is ugy megkötnimagát s ugy ragaszkodni a fogyasztási adóz. Ott van már most, legyen az évék: mi adom egész Deésen egy kalán bort sem szünk s egy piczula bor-fogyasztási adót sem lunk ez évben. Széll Kálmán is, ha van benn magyar lélek, megkérdezhette volna az atyiától, ettől az Orbán-napi széltől, hogy mibr s mi szándékkal jön látogatóba. S igy mtudva, hogy egyenesen exequalni szándékoz minden szőlő-termést: oda igérhette volna a idei jövedelmet egészen a lajtántuliaknak

No hiban! nem ért a magyar a politikához.

De haigy megy a dolog, akkor vagy nekünk vagy az időnek meg kell változni, mert köszönöm ennaz olyan haladást, a midőn mindig vagy háa vagy pedig visszafelé megünk, mint a magar kormány hű követői.

Most deválválodott minden bortermésünk; majd letárgyaljuk vagy lepereljük a banküguet s nint a peres jószágok szoktak deválválódni a ok veszekedés után, legyen a bankügyből is eg nagy deválvátio??

Igy azán én is azt mondom: legyen mindenkinekesze, használja fel az alkalmat mig van ide s álljon be mindenki gazdag embernek. Ugy még jobb, hogy viseljen olyan köpenyeget, melyet szinére és fonákul is használhat s milenfélé szél ellen fordithat. Könynyü dolog a egész, a leghitványabb paraszt emberek is ugy ják a módját. Az egész annyiból áll, hog csináljon az ember egy kisségbecsületes ábrabot s vegyen fel egy csomó adóságot a tak ékpénztárból, kisegitőből vagy valamely jó hű öregasszonytól; aztán irassa által rögtön inden jószágát a feleségére, gyujtson szivarro s mondja meg a hitelezőjének: barátom, az é ügyem deválválva van; nálam az asszony parancsol; ő ha akarja gazdag vagyok, ha akarja mmim sincs.

A hitelező aztán verje a fejét, panaszoljon a corruptioról, az erkölcs deválvatiojáról a meddig tetik; ez az ő dolga.

A kipedig gazdag ember és sok pénze van, adja kölcsön mind, csak arra ügyeljen, hogy két ekora öszvegről irasson kötlevelet s legalább 9 százalékot kössön ki. Igy mindjárt 2-szer 3-szorta gazdagabb ember lesz s ha tetszik st is mondhatja, hogy teljesen deválválódott nincsen semmije.

Csupa egy kicsi baj van e részben, t. i. nálunk az dóhivatal rendesen mind ki tudja szimatolni, hogy kinek mekkora uzsorára van a pénze kiadva s kiméletlenül ráteszi az adót utánna. Aztán a kinek kedve van hozzá megfizeti, ha nincs kedve el is hagyhatja, mert a ki önként fizeti meg attól elveszik, a ki pedig nem fizet azon felveszik s szent a békesség. E miatt már ma nem igen mernek minden forint után naponként 2 kr. kamatokat venni, sőt van olyan is, a ki lemondott minden kamatjáról, csak a pénzét kaphatná meg s az adót vennék le róla. Igy jövünk rendbe lassanként s még utoljára ismét becsületes emberek leszünk s az erkölcsi devalvatiót kiépüljük.

Lám milyen nemes eszköz az adó! Arany János azt mondja a rossz emberről: Megvénül s talán majd „ha nemis a vallás, Istenhez térit i az oldalnyi allás,“ de késő azt várni; jobb orvosság nála az uzsora illő megadóztatása.

Én részemről azt hiszem, hogy ebből az Orbán-napi végrehajtásból is fejlődhetik valami okos dolog ránk nézve. Mert legfőképen a szőlőtermés pusztult el; tudvavaló dolog pedig, hogy a ki sok és jó bort iszik, rendesen minden adósságát el szokta felejteni s az egész világot rózsaszinben látja. Ha már sok borunk terem, Vörösmartiként bort megissza magyar ember s akkor igen természetesen országgyülés, képviselőház s az egész kormány is elfelejtheti, hogy az országnak minden nap deficitje van. Ha pedig nem terem borunk, akkor eloszlik az illusio s tisztán átláthatjuk, hogy mind a Wertheim mind a Wiese pénztár semmit sem ér ahoz a pénztárhoz képest, melyet mi magyarok találtunk fel; miután ez nemcsak tűzmentes, de bő se kell zárni, kulcs se kell hozzá, mindig nyitva tarthatjuk, nem lopja ki senki belőle a deficitet. — S ugy látszik ez nagyon kelendő, mert a városok, községek s magán emberek is nagy szorgalommal kezdik meghozatni. Azt mondják, a deési polgármester is rendelni akar kettőt, egyet a város, egyet pedig a deési tüzoltó egylet részére. Jól is teszi, mert ez igen használható pénztár s még az a jó oldala is van, hogy az ilyen magyar pénztárnak soha sem szökik el a pénztárnoka, legfeljebb bujában el-elbujdosik egy közülek Törökországba, pedig ott is mindjárt alkalmazzák hasonló vagy még magasabb rangban. —

Nem tudja édes Zsuzsinéni: a XXXII. törvényczikkben felállitott néptanitók nyugdij alapja nem ebbe az uj pénztárba van-e betéve? Én ugy hiszem, hogy abban ennek is elég nagy hely van hagyva s kényelmesen elférne benne.

(Folyt. köv.)

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott **Budapesten** május 31. 10 ó. 40 p. d. e.
Érkezett, május 31. 11 ó. 2 p. d. e.

Abdul Aziz szultán állitólag megfojtatott; hivatalos hirek szerint még él. s családjával a régi szerályban őriztetik. V-dik Muradat a kormány és nép egyhangulag kikiáltá szultánnak; a nyugalom zavartalan; Stambult tegnap kiváltják s három napi örömünnepet tartanak. A képviselőház junius közepén három hóra elnapoltatik.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. május 31.

— **A m. kir.** igazságügyminister Veres Jenő bánfihunyadi járásbirósági aljegyző, a szamosujvári járásbirósághoz helyezte át.

— **A m. kir.** igazságügyminister Steydl Béla nagyszebeni törvényszéki dijas joggyakornokot ugyanazon törvényszékhez irnokká nevezte ki.

— **A n.-szebeni** magyar kir. pénzügyigazgatóság Nagy Ferencz I. oszt. mellékvámhivatali ellenőrt ugyanazon hivatalhoz vámszedővé, Laczkó János II. oszt. mellékvámhivatali vámszedőt I. oszt. mellékvámhivatali ellenőrré és Benkő Károly pénzügyőri őrvigyázót II. oszt. mellékvámhivatali vámszedővé nevezte ki.

— **B. Ringelsheim** erdélyrészi hadparancsnok városunkba érkezett, s a helyben öszpontositott hadsereg gyakorlatán ma jelen volt.

— **Mádai János** köztiszteletben álló ev. luth. lelkész, a koiozsvári első papi állomásba tegnap iktattatott be ünnepélyesen. A beigtatást diszes közönség jelenlétében, Mauksch Károly szászsebesi és Lederhilger Rudolf, dobringi ev. lelkészek hajtották végbe s végül a beigtatott kért áldást Istentől saját működésére s a gyülekezetre. A lélekemelő ünnepélyt diszlakoma követte a Stadlerkertben, hol az ünnepeltnek tisztelői közül körülbelül 70-en gyültek össze. A lakoma mindvégig emelkedett hangulatban folyt, természetesen kifogyhatatlan pohárköszöntések által fűszerezve.

— **A tegnap** rendezett májális sikerét elvette a fagy, illetőleg az ennek következtében nálunk folyton tartó hideg. Az ifjuság nem halaszthatta el a vigalmat, mivel az egyetemi év pár nap mulva bezárul, s az idő pedig oly didergős estvékben részeltet mostansag, hogy nőink közül alig nehánynak volt bátorsága kikezdeni vele. A kik azonban ott voltak eleinte szabadban, később a lövölde termében igen jól mulattak.

— **Sáska-egér-harcz.** „Hát egyszer a trombitákat elkezdik harsogtatni; a dobokat és flótákat nagy lármával kongatni . .“ és a buzditó nyitány után kivonul a városmentő bizottság a kolozsvári határra, hol telj es anarchiába merült sáska- és egér-légiók működnek azon teljes igyekezettel: hogy fölemésszék azt a kevés áldást, a mi a májusi fagy kegyelméből még épen maradt. A bizottsági tagok teljes fegyverzettel indultak meg az irtó-háborura, ellátva személyenként: egy pár jó húsban lévő libával, két domboru kenyérrel és — hihetőleg a pusztító férgek nyakonöntése okából — nyolcz liter borral. Ilyen előkészületek mellett nagyon félő: hogy a t. bizottság — nehogy még rosszabb példát adjon a sáskáknak. Hanem szó a mi sz .: a dolog csakugyan komoly, egy év termése foroghat kérdésben, ugyan tanácsos volna tehát a tanácsnak, nem épen hogy menginduljon „egér-fogni“, hanem hogy gondolkozzék valami czélszerű antidotumról.

— **Érdekes úti-rajzokat** lesz szerencsénk megismertetni t. olvasóinkkal, lapunk hasábjain. Mathachich Seethal Ferencz ugyanis ma induláu el S.-Szt.-Györgyről az amerikai világkiállitásra, szives igérétét birjuk: hogy élményeiről értesitni fog, mit olvasóink annál nagyobb örömmel fogadhatnak: mert Seethal ur San-Franciskón, Japánon, Chinán s a két Indián keresztül fogja haza felé venni utját.

— **A „Victoria“** biztosító társaság megtartotta tegnap rendkivüli közgyülését, melynek folyama — kivéve egyes felszólalásokat, — gróf Eszterházy Kálmán tapintatos elnöklete alatt a legcsendesebben ment végbe. Az uj alapszabályok végig tárgyaltatván, a társaság ezeknek az alapján ujonan megalakult és örömmel constatálják, hogy a jelen volt részvényesek nemcsak egész higgadt és komoly tanácskozások által igyekeztek az igazgatóságot a társaság ügyei rendezésében támogatni, de megmutatták egyszersmind, hogy komoly szándékok bármily körülmények között, a társaság virágzó fentartására igazi hazafias odaadással közreműködni.

— **Korbuly Bogdán,** szinházunk derék intendánsa, megszerezte az előadhatási jogot, Tóth Éde „Tüzoltók“ czimű darabjára s vasárnap, pünkösi első napján, adják elő a kolozsvári tűzoltók javára. Mind a korán elhunyt genialis szinmüiró neve, mind a folytonosan erősödő egylet, melynek javára lesz szentelve az est jövedelme, remélnünk engedi: hogy a közönség egész tűzzel fogja ostrom alá venni a pénztárt. Ugy legyen.

— **A Philadelphiába utazóknak!** Tisztelt szerkesztő ur! Ifj. Fretwell János, hazánk igaz barátja megbizásából kérem, legyen szives becses lapjában helyet adni az alábbi értesitésnek, illetőleg felhivásnak, melynek a philadelphiai világkiállitásra utazni szándékozó hazánkfiai közül is, többen hasznát vehetik. Tisztelettel Kolozsvárt, május 31. 1876. Kovács János. Philadelphia, május 1-én 1876. A helybeli értekezlet (Conference) az „Amerikai Unitárius társulat“ és a philadelphiai „első Unitárius Congregationális társaság“ közreműködésével ugy intézkedett, hogy a philadelphiai unitárius templom melléktermei (Corner of Teuth and Locust Streets) a nemzetközi kiállitás alatt nyitva lesznek, mint szabad helyiség, minden szabadelvü keresztény barátaink számára s mintegy központ elveink terjesztésére. Könyveink és lapjaink ottan tartatnak, idézés vagy olvasás végett és a termek alkalmas helyül szolgálnak értekezletekre mindennemű vallásos tárgyakról, melyek az emberinem jóléte elősmozditják. Arra kérjük önt, hogy szivesked jék ezen felhivásunkat közzé tenni a különböző egyházakban és más társulatokban, s biztositsa azon barátainkat, kik Philadelphiába jönek, a legszivélyesebb fogadtatásról a fennebbi helyiségben. A philadelphiai unitárius templom (Teuth and Locust Street,) nyitva lesz nyilvános istenitisztelet és szónoklat végett vasárnapokon d. e. 11 és d. u. 8-kor. Kedd és péntek estéken a jeles szónokok felolvasásokat tartanak vallásos tárgyakról. A bizottmány. E. Lewis, elnök, mrs. Fanny B. Ames, mrs. E. E. Denniston, mrs. Susan P. Lesley, miss. Lily Jackson, mis. Lily H. Kay, miss. Fanny A. Roberts, rev. Ch. G. Ames, rev. J. May, rev. R. R. Shippen, B. H. Bartól, E. W. Clarke, J. P. Isley, J. W. Wilson, John Fretwell, jr.

— **A háboru.** Most már csakugyan komoly fordulatot kezdenek venni az ügyek. Fennebb közlött nándorfehérvári értesülésünk szerint Szerbia megizente a háborut Törökországnak, budapesti lapok pedig a következő táviratot hozzák Zágrábból: „Általánosan beszélik, hogy Szerbia ma megkezdte az ellenségeskedést, mivel hadcsapatai átlépték a Drinát. Hogy biztos hir erről még eddig nem érkezett, annak tulajdonitják, hogy az erre vonatkozó táviratok nem továbbittatnak.“ Egyenlő fontosságu e hirrel tegnap este vett következő táviratunk: „Tegnap a konstántinápolyi lakosság Abdul Aziz szultánt a tróntól megfosztotta, sa trónörököst Murádot szultánná kikiáltá; a hir igen kedvezően fogadtatott.“ E trónváltozás óriási fontossággal bir, melynek hatását egyelőre kiszámitni nem lehet. Az uj szultán az európai reformok embere, de egyelőre sem azt nem lehet határozottan tudni, mily rendszabályokhoz fog nyulni a felkelőkkel szemben, sem azt, hogy a detronizált szultánnak nincs-e olyan pártja, mely belháborut idéz fel a törökbirodalomban. Mindezekre nézve az ujabb tudositásoktól várunk felvilágositást.

— **A területrendezés** kérdése itt-ott elkeseredésig menő hangulatot ébresztett fel. A következő sorokat vette a „P. N.“: 23,000 magyar él Brassóban és vidékén, 52,000 román és 28,000 szász között; 23,000 magyar, az utolsó században annyi eltipratás között; odatelepitve Árpádkori királyaink által a határszél négy szorosa védelmére; kik mostohái valának eddig mindenféle kormánynak, kik nemzeti fejedelmeink kezébe adott-vett tárgyak valának; kik már több, mint egy évtized óta állanak elvett és elvenni szándékolt közbirtokaik ügyében Brassóval küzdelemben, kik most a gördülő koczka perczében, több mint 600 aláirással folyamodtak önmaguk, a haza és nemzet érdekében, hogy Háromszékhez — hová a földrajzi fekvés is utalja — csatoltassanak, és. . . ugy látszik, a sors most is szeszélyes alakban üzi játékát velök. A szász törekvés elszakitotta őket a többi magyarságtól a vallásban, el a közigazgatásban, és most az legyen-e a magyar parliament hivatása, hogy e törekvésekre a koronát feltegye? Ha e nép nem kell a hazának, ha a haza nem akarja őt szorosabban kebeléhez fűzni, a megválás nem nagy feladat. Közöttünk több helységben egy lakóra $^1/_3$ hold szántóföld esik, közbirtokaikat Brasső akarja kitekerni kezeikből, évenkint több, mint 7000 utilevél és menetczédula adatik ki most is közöttük kizárólag Ológországba; itt a hazacserélés könnyüszerüleg és hamaridőn történhetik. Hány éve már, hogy itt Budapesten küldöttség; küldöttség után jár házról-házra, mutatván ragaszkodásukat, kérve igazságot; de fájdalommal kell tapasztalni, hogy ma is, a magyar felelős kormányzat 9-ik évében, e magyarság minden felszólalása sikertelen. Legyünk már valahára igazságosak önmagunk iránt!

— **Hazánk termelő közönsége.** Az utolsó népszámlálás alkalmával népességünknek határozott foglalkozással csak 47_3 százalékát lehetett konstatálni, tehát még kevesebbet felénél, vagyis más szavakkal: hazánkban száz lélek közt csak 47 termel, és 53 lélek nem termel semmit. Felhozhatják, hogy hazánk főkép agronom ország, földeink dusan termelnek már az 53% nem termelő helyett is. Azonban itt rejlik nagy tévedésünk: a 47_3% termelőnek 32%-ka őstermeléssel foglalkozik, mely foglalkozás nagyobbára csak három-négy hónapig tart, ezek 7—8 hónapig kereset nélkül vannak és e három-négy hó alatt kénytelenek annyit keresni, amennyiből — tőlük függetlenül — fokozatosan fejlődő szükségleteiket fedezhetik egyrészt, de másrészt miután épen nem kedvező klimátikus viszonyaink miatt majdnem minden harmadévben silány terméseink van, s igy ez az őstermeléssel foglalkozó 32% nagyon csekély értéket termelhet, csekély mindenesetre annyira, hogy az 53% nem termelő szükségleteit fedezhesse. Az iparczikkeket termelő 4_2% távolról nem lehet hivatva az 53% nem termő szükségleteit fedezni; különösen ha tekintetbe vesszük az általánosan, minden téren létező pangást, akkor hivatalos adatok nélkül is konstatálható, hogy e 4_2%-nyi iparosoknak aligha 1%-ka termel valamit.

— **Égés.** Medgyes mellett Felső-Bajom községében e hó 25-én 10 gazdának lak- és gazdasági épületei leégtek. A leégettek közül egy sem volt biztositva.

— **A Keletről** világgá bocsátott tarka hirek között nem legkevésbbé különös az a tudósitás, hogy Montenegróban forradalom tört ki, s hogy Nikicza fejedelmet agyonlőtték. Ez álhirről a K. Z. egy bécsi levelében találunk emlitést. Nikicza fejedelem bizonyosan a legjobb egészségnek örvend. Egy gyászeset azonban előfordult a fejedelmi családban. Nikicza ujonnan született leánya, kinek keresztapja az orosz trónörökös volt, a keresztelés után kevéssel meghalt.

— **A jászok boszuja.** Köztudomásu dolog, hogy a kormány az uj megyerendezési törvényjavaslatban a jász-kun kerületeket beolvasztotta Pest és Heves megyék területébe. — A jászságban e miatt nagy a felháborodás, gyüléseket tartanak, óvásokat mondanak ki, bizalmatlanságot nyilvánitanak a kormány ellen, küldöttségileg Albrecht főherczeg párttogását kérik ki ügyük számára stb. — De mindez nem használ semmit. — Tegnapelőtt egy ujabb fegyverhez nyultak: méltó haragjukban visszavitték a mütörténelmi kiállitás rendezőségétől a — Lehel kürtjét! Talán ez majd használni fog.

— **Két olasz munkás.** Galieno Angelo és Domenico Bisati az év elején Sinainál egy palota épitésekor megöltek társukat Olivót; aztán a predeali határszélen át Brassó-felé menekültek s jelenleg gyanu szerint vagy Brassó környékén, vagy máshol Magyarország területén lappanganak. A belügyminiszter a hatóságoknak meghagyta, hogy keritsék kézre őket. Galieno Angelo 34—35 éves, alacsony ember, piros kerek arczu, gesztenye szinü szemü, jobb fülében kis arany fülbevaló van, az olaszon kivül beszéli egy kevéssé a román és német nyelvet is. Domenico Bisati 36 éves. Hosszu fekete bajusza van; szakállát némelykor borotválja, de máskor kis szakált visel. Szemei fekete, termete magos. A jobb fülében ennek is egy kis arany függő van.

— **Az osztrák** és magyar kiviteli kereskedésről a Keleten, Berg Vilmos b. egy érdekes jelentést tett közzé az osztrák hivatalos lapban, melyből közöljük a következőket. Nehány év előtt még Konstantinápolyt s az egész Keletet Ausztria és Magyarország látta el gyuárukkal, ma azok angol és franczia áruk által csaknem egészen háttérbe vannak szoritva. És pedig azért, mert előbb jót, aztán később, mind rosszabb áruk vitettek ki. Pedig magában Konstantinápolyba 1 millió frtnál több gyuáru vitetik be. Jó piacz maradt még Konstantinápoly üveg és porczellán áruk számára, melyek ből mintegy 2 millió forint értékűt vesz. De a kelendőségét ezen áruknak nagyon csökkenti az, hogy üveg- és porczellángyáraink nem alkalmazkodnak a törökök izléséhez — hanem saját izlésüket akarják azokra tukmálni. Üvegárukban már Anglia tulszárnyalta Ausztriát és Magyarországot. Lábbeliekben is Anglia hóditja el a törökországi piaczokat tőlünk. Csak is azt, a mit más államok nem képesek Törökországnak szolgáltatni, az épület és müfát veszik a keletiek tőlünk, melyből ca. 5 millió frt értékü megy Galicziából, Bukovinából és Erdélyből Keletre. Sajnálattal kell jelentenem, hogy a keleti kereskedők elvből nem akarnak osztrák és magyar árukat vásárolni, habár olcsóbban kapnák is azokat, mint más nemzetektől. Panaszkodnak, hogy a küldemény gyakran nem felel meg az árumustrának, s hogy gyakran aránytalan nagy göngyusylyt és fuvar költséget számitanak az osztrák kereskedők. De legtöbb kifogás van az iparosok ellen, a miért a Kelet számára készült áruknál nem alkalmazkodnak a keleti izléshez. Továbbá kifogásolják azt, hogy a kereskedők előbb jó árut szállitanak, de aztán, a mint ezeknek nagyobb keletük lesz, hitványabb minőséget szolgáltatnak. Ezen tapasztalatot főleg a német-franczia háboru alatt lehetett tenni. — Akkor lett volna kedvező idő arra, hogy Ausztria és Magyarország kiviteli kereskedése Keleten hóditásokat tegyen, e helyett azonban, a megbizhatlanságnak több jelét adták a mi kereskedőink s igy a helyett, hogy a piaczot megnyerték volna, azt hosszu idelig elidegenitték. S most Svájcz, Francziaország és Anglia dominálják a piaczokat, Főleg a Svajcztól vehetnének példát a mi kereskedőink, mert a svajciak soliditása minden tekintetben példás és kifogástalan.

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről

Május 30-án 5% Metaliques 64,— frt Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 67,60 frt. 1860-iki államkölcsön 106.25 Bankrészvények 7.80 Hitelrészvények 130.— London 122, frt.25 Ezüst 10330 Cs. kir. arany 5.79— — Napoleond'or 9,73½ 100 mark német értékü 59.75

Urbéri kötvények: Magyarországi 74.— Temesvári 74.— Erdélyi 74.75 Horvátországi 85.—

Felelős szerkesztő: **Békésy Károly**

Érdekes

HECKSCHER SAMUNAK Hamburgból a mai számunkban megjelent **szerencsejelentése.** Ez a ház az itt és a környéken nyert összegek pontos és hallgatag kifizetése által oly jó hirnevet nyert, hogy mai hirdetésére mindenkit figyelmeztettünk.

Beküldetett.

Liebig hús-kivonata.

Az eladók azzal dicsekednek, hogy a ki mint vevő nyert, rendes vásárlóvá lesz, legfőképpen, mert a czikk oly könnyen kezelhető, oly kittnő levesek és mártások készitésére, hogy helyesen alkalmazva nagy takarékosságot idéz elő a háztartásban.

Beküldetett.

E szerencse jel-ige: „Wo gewinnt man jedes mal? Bei Mindus und Marienthal!“ számos fényeremény, többek közt legközelebbről a 242,400 márka nyeremény által, **oly hiressé vált,** hogy a játékkedvelőknek a MINDUS és MARIENTHAL czéget **Hamburgban** legmelegebben ajánlhatni. Lapunk mai számában látható hirdetés szerint ismét nagy kisorsolás leend, a melyre emlitett czég eredeti sorsjegyekkel szolgál, a mire a figyelmet ezennel felhivjuk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. **698.** 1876. (231) (1—3)

Haszonbéri hirdetés.

A szamosujvári m. kir. országos fegyintézet tulajdonához tartozó korcsma, s azzal kapcsolatos korcsmáltatási jog a jövő 1877. év január-hó 1-től 1879. évi december-hó 31-ig terjedő három évre haszonbérbe levén adandó, ennek eszközlése czéljából **folyó év junius-hó 22-kén d. e. 10 órakor** az intézet hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog tartatni, miről bérleni kivánók azon észrevéttel értesittetnek, miszerint ezen árveréshez mind azok, kik szerződés kötésre jogositák, 50 forint bánatpénz letétele után hozzá szólhatnak.

A nyilvános árverés megkezdéséig 50 kros bélyeggel ellátott, s az 1000 frtban megállapitott felkiáltási ár 10%-val, mint bánatpénzzel megterhelt zárt ajánlatok is elfogadtatnak, melyekben a bérleni kivánók neve, lakása, polgári állása, s az ajánlott évi bérösszeg tisztán és olvashatón, utóbbiak szóval is kiirandók, s azon nyilatkozatot kell tartalmazniok, hogy az árverési feltételek bérleni kivánó előtt ismeretesek, s magát azoknak feltételentül alávéti.

Az árverési feltételek az intézet hivatalos helyiségében, a szokott hivatalos órák alatt az árverésre kitüzött határidő előtt is bármikor megtekinthetők.

Szamosujvárt, 1876. május-hó 29-én.

A magy. kir. országos fegyintézet igazgatósága.

Sz. **4497.** — 1876. (226) (2—3)

Árlejtési hirdetés.

Kolozsvármegye részére szükségeltető egyszáz (100) darab földhordó targoncza megkészitése **f. évi junius 7-kén d. e. 10 órakor,** a megyeházánál megtartandó árlejtés útján ki fog adatni.

Kikiáltási ár darabonkint 2 frt 50 kr.

A minta, mely szerint azok készitése kivántatik, valamint az árlejtési feltételek a hivatalos órákban, az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Vállalkozni szándékozók 10% bánatpénzt kötelesek letenni, az árlejtést vezető tisztviselő kezébe.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvárt, május 25. 1876.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

Fényeremény eset. **375,000 márka.** | Szerencse-jelentés | A nyereményekért az állam kereskedik. Első húzás junius 14- és 15-n.

Felhivás résztvevésre a hamburgi állam által biztositott nagy pénzkisorsolás nyeremény-cséljeiben,

a melyben több mint

7 millió 770,000 márkát

kell okvetlen nyerni.

Ezen előnyös pénzkisorsolás nyereményei, a mely tervszerüleg csak 81,500 sorsjegyet tartalmaz, következők: 1 nyeremény eset. **375,000** márka, különösen **250,000**, **125,000**, **80,000**, **60,000**, **50,000**, **40,000**, **36,000**, 4-szer **30,000**, és **25,000**, 5-ször **20,000**, 24 szor **15,000**, **12,000**, és **10,000**, 26-szor **6000**, 56-szor **4000** és **3000**, 206 szor **2500**, **2400** és **2000**, 415-ször **1500** és **1200**, 1356-szor **500**, **300** és **250**, 27463-szor **200**, **150**, **138**, **124** és **120**, 13839-szer **94**, **75**, **67**, **50**, **40** és **20** márka fog kevés hó alatt 7 osztályban bizonyosan kisorsoltatni.

Az első nyeremény-húzás **hivatalosan**

f. é. junius 14- és 15-re

van határozva, s

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 ft 40 kr.
egy fél eredeti sorsjegy ára csak 1 ft 70 kr.
egy negyed eredeti sorsjegy ára csak — ft 85 kr.

és én ezen az **államtól biztositott eredeti sorsjegyeket** (cédulákat igazolványokat) **az árnak készpénzben beküldése** vagy **postai utánvétel** mellett a **legtávolabb vidékekre** is megküldöm.

A résztvevők az eredeti sorsjegy mellett még az államperesettel ellátott eredeti játéktervet is **ingyen** kapják tőlem, és húzás után minden **felszólitás nélkül azonnal** megküldöm nekik a **hivatalos** nyeremény-lajstromot.

A nyeremény összegeket **pontosan és titoktartás mellett** küldöm meg **egyenesen** az érdekelteknek.

Megrendeléseket postai utalványnyal vagy pedig **ajánlott levél** által tehetni.

A megrendelésekkel tehát, bizalmasan kell alólirthoz fordulni.

Id. Heckscher Sámu,
bankár és váltó-üzér **Hamburgban.**

(190) (6—10)

Jelzálog-kölcsönöket

a birodalom bármely részében **telekkönyvezett nem tehermentes földbirtokra is 1000 frtig!** a legmagasabb összegig törlesztésre rövid idő alatt, és **5000** frton felüliekre még előnyösebb módozatok mellett gyorsan eszközöli. (74) (14—*)

A hat. ang. általános

Ipar- és kereskedelmi ügynöki IRODA

Kolozsvárt, bel-monostorutcza 19 szám.
(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u 1-től 4-ig.)

(223) (3—3)

Meghivás

a kolozsvári kisegitő takarékpénztár

1876 jun. 10-én délután 4 órakor

a VÁROSI KÖZTEREMBEN tartandó

közgyülésére.

Tárgya: A f. évi május 6-kán tartott **közgyülésen** megállitott alapszabály alapján: az igazgatóság, a felügyelő bizottság és napibiztosok, — valamint a segélyező bizottság tagjai megválasztása.

Az igazoló és szavazójegyek az intézet helyiségében, a hivatalos délelőtti órákban **junius 8- és 9-kén** adatnak ki.

Kolozsvár, május 27. 1876.

Az elnökség.

(219) (6—15)

Biztos nyeremények.

Egy braunschweigi sorsjegy ára, melynek sorszámszáma más kivám húzva 120 frt.

Egy fél sorsjegy ára . . . 60 frt.
„ negyed sorsjegy ára . . . 30 frt.
„ nyolczad „ „ . . . 15 frt.
„ huszad „ „ . . . 7½ frt.

húzás junius 30-kán.

Összes nyeremény 300,000 birodalmi márka aranyban.

Hitel-igervények 4 ft 50 kr. és 2 ft 50 kr. bélyeg.
Becsi Communal-igervények 2 ft 50 kr. bélyeg.

Fényeremény 400,000 frt.

NYITRAI és TÁRSA.

Bécs, verlängerte Wipplingerstrasse 45.

Épen most jelent meg

és kapható **STEIN JÁNOS** könyvkereskedésében Kolozsvárt:

A koporsónál.

Közönséges és alkalmi

halotti imák.

Irta **KÖNYVES TÓTH KÁLMÁN,** ev. ref. lelkész.

Diszes fekete bőrkötésben. Ára 2 frt 40 kr.

TOVÁBBÁ:

Irodalmi és politikai arczképek.

Irta ASBÓTH JÁNOS.

TARTALOM:

Vörösmarty Mihály.— Három Nemzedék. Széchényi és Vörösmarty. Kossuth és Petőfy. Deák és Arany. — Deák koporsójánál. — Báró Eötvös József.— Báró Kemény Zsigmond.— A fiatal irodalomból. Rákóczi és Dóczi. Arany László. Beöthy Zsolt és Ábrányi Kornél.— Báró Jósika Kálmán.— Conservativek és Szabadelvűek 1825-től Világosig.— Gróf Széchényi István és gróf Desewffy Aurél.— A Conservativek harcza az alkotmányért.— Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök.— Gróf Andrássy Gyula külügyminiszter.

Diszes kiállitásu boritékba fűzve. Ára 3 frt.

Távirdai gép- és kapcsolásan.

A posta- és távirda intézetnél alkalmazottak használatára.

50 kőmetszetü ábrával.

Irta SZÉKELY ISTVÁN magy. kir. távirdatiszt. Ára fűzve 1 ft 60 kr.

(230) (1—2)

Egy jó családból való lány,

ki a háztartás minden dolgaiban érti magát, óhajt alkalmazást nyerni vidéken.

Levél általi megkeresések e lap kiadó hivatalához czimzendők

P. G. nevére.

(11—24)

Liebig 4 Ehren-Diplome.

4 goldene Medaillen.

Liebig's Fleisch-Extract

aus FRAY-BENTOS (Süd-Amerika).

wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug in blauer Farbe trägt.

Nur ächt

Kapható **CSIKI IMRE** fűszerkereskedésében **Kolozsvárt.**

(43)

(186) (6—9)

Oly alkalo[illegible] a nyerésre, a mostanig nem kiná[illegible]zott, a résztvevőt [illegible] mindenkinek sürgetőig ajánltatik!

Az **egészen ujan átalakitott** és **vitott**, a **hamburgi államtól biz[illegible]sitott** 270-dik **nagy pénzkisorsolás**tal **rendkivül nagy alkalom** vá[illegible]va a közönségnek **nyerhetésre. Ebben 43400** nyeremény **ét millió és 771,8[illegible]** márka összegben fo[illegible]biztos kisorsolás alá [illegible] s 7 osztályban köv�[illegible]ő fényeremények[illegible]talmaz, u. m. eset[illegible]

375,000 bir. márka,

különösen **250,00, 125,000, 80,0[illegible] 60,000, 50,000 40,000, 36,000, 30,000, 25,000** [illegible] **à 20,000,** 6 à **15,0[illegible]** 7 à **12,000,** 11 à **10,000,** 26 à **6000** à **4000, 2500, 500,** 200 à **2400, 2000,** 3 à **1500,** 112 à **1200,** 621 à **5[illegible]** 700 à **250** márka st. sat.

Az 1-ső osztályra szóló ered[illegible] sorsjegyek kiadása megkezdő[illegible] s általunk a **tervszerü árban** szolgál[illegible]nak, és pedig

¼ eredeti sorsje[illegible] 3 frt 30 kr. o. é. f[illegible]
1 frt 65 kr. o. é. [illegible]negyed 83 kr. o. é. frt.

E sorsjegyeket a **hivatalos ját[illegible] tervvel** együtt postai utalvány, Készpénz[illegible] utánvét mellett **minden vidékre** meg[illegible]jük, valamint a résztvevőket a húzás m[illegible] **hivatalos nyeremény — lajstrom** [illegible]nden **felszólitás nélkül azonn[illegible]** [illegible]uetlán eshető **nyeremény-összegek[illegible]** [illegible] együtt, kézbe-itjük.

A megrendeléseket minél előbb és mindenesetre

junius 14- 15-i[illegible]

kérjük.

Jelszavunk: Wo gewinnt man jedesmal? Bei Mirus und Marienthal!

mostanig oly fényes[illegible] igazolta magát, m[illegible]rint remélhetjük, er[illegible] új vásárlóinknak is [illegible]nuságot tehetni. Ismételten kérjük a megre[illegible]léseket **mielőbb egyenesen** hozzá[illegible] intézni.

MINDUS és MARIENTHA[illegible]

térképárusítási-üzlete

HAMBURGBAN

(50) (1—*)

VASTARTALMU CHINA-SZIRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészektől.

Egyike ez a legkitünőbb erősitő-szereknek, a minőkkel az orvosi kincstár rendelkezik. Ujháteremti a kimerült erőt, a javitja a betegség által megromlott vért, a Grimault és társa-féle vastartalmu china-szörp a párisi »Academie de médecine« által kitüntetett s minden orvosi tekintély által ajánltatik, s hasonló jó eredménynyel működik, ugy a gyermekeknél valamint felnőtteknél is. Különösen eredményűsan alkalmaztatik **a sápadág, vérszegénység s a havi tisztulás rendetlenség** esetében, valamint a gyomorfájások ellen is, melyeknek a nők oly gyakran ki vannak téve. Megkönnyiti a fiatal leánykák kifejlődését, emeli az étvágyat, elősegiti az emésztést, s visszaadja az előbbi üde kinézést. Hogy a számos hamisitásnak eleje vétethessék, kéretik mindenki a minden üvegen rajta levő **Grimault és társa** aláirását kérni. — Főraktár **Bécsben** Benno Raabe gyógyfűrkereskedőnél a Bäckerstrasseban.

Kolozsvárott Dr. Hintz G. gyógyszerész urn.

Ugyancsak Bécsben Bruno Raabe Bäckerstrasse és Philip Röder alatt.

(143) (16—*)

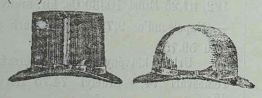

A legnagyobb kalap és czipő raktár

CSAPÓ SÁNDOR

NAGY BAZÁRJÁBAN

a főtéren, a „Nemzeti szálloda“ alatt,

férfi- és hölgy-czipők dús raktára

minden versenyt kizáró minőségben és jutányos árban.

Legdúsabb választéku, minden európai divat szerint készült, a legelső gyárakból való

férfi-, női- és gyermek szalma- és szőrkalap-raktár

és minden kigondolható diszárú, szokatlan olcsó árban.

FRANCZIA és BÉCSI SZODAVIZ készitő gépek ¾ 1/1 1/2 2 kupa nagyságban 9 frtól 16 frtig.

Az üzlet régi nagyszerüsége nem változott!

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.